

Korte risicobeoordeling

Choristoneura parallela (EU – Q)

Naam waaronder gereguleerd: *Choristoneura* spp. (niet-Europese)

Categorie: insecten en mijten

Er zijn tientallen soorten bekend binnen het geslacht *Choristoneura*. (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019) noemt 47 soorten en ondersoorten. De soorten en ondersoorten komen voor in Noord-Amerika, Eurazië en Afrika. Er is echter onzekerheid over de taxonomische status van de Afrikaanse soorten (Fagua et al., 2019).

Voor de EU vormen *Choristoneura*-soorten die aanwezig zijn in de Noord-Amerika het grootste gevaar (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019). Dit zijn de soorten die behoren tot de 'Spruce budworm species complex': *C. pinus*, *C. fumiferana*, *C. retiniana*, *C. carnana*, *C. lambertiana*, *C. occidentalis occidentalis*, *C. occidentalis biennis* en *C. orae*. Dit zijn soorten die significante schade veroorzaken in bossen in Noord-Amerika. Andere soorten die voorkomen in Noord-Amerika en bekend zijn als schadelijk zijn *C. conflictana*, een plaag van populier, *C. rosaceae* een plaag op planten uit de familie van de Rosaceae en *C. parallela* die *Vaccinium* aantast. Voor deze soorten is een korte risicobeoordeling opgesteld. Voor de andere niet-Europese *Choristoneura* soorten zijn geen gegevens beschikbaar over hun schadelijkheid (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019). In het huidige document wordt het risico van ***C. parallela*** beoordeeld.

Datum: december 2019

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: geen meldingen (EPPO Global Database, 10.09.2019)

Buiten de Europese Unie: Canada en de Verenigde Staten (VS) (Mini-datasheet in de EPPO Global Database, 10.09.2019)

Waardplanten

– *Vaccinium macrocarpon* Ait. (cranberry) (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019).
Het is een incidenteel plaagorganisme op aardbei, appel en rozen (Stuart & Polavarapu, 1998).

Belangrijkste pathways

1. Planten bestemd voor opplant, met uitzondering van zaden, van waardplanten met name *V. macrocarpon*
2. Vruchten van *Vaccinium macrocarpon* Ait.

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	2	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	2	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	4	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	4	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	4	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	3	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	4	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	2	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 2 (pathway 1) [1-5]

Biologie

Larven vreten van het blad en larven van de tweede generatie ook van de vruchten. Ei-afzet op vruchten en bladeren van cranberry is zeldzaam; eieren worden meestal afgezet op onkruiden in de omgeving van cranberry planten (Stuart & Polavarapu, 1998). Larven overwinteren in een hibernaculum op takken van de planten (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019).

Wet- en regelgeving

Loofverliezende bomen en struiken, bestemd voor opplant, met uitzondering van zaden en planten in weefselcultuur mogen uit de meeste derde landen (inclusief Canada en de VS) alleen worden geïmporteerd indien ze in rusttoestand verkeren en bladerloos zijn.

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU (Europhyt, EPPO Global Database, 10.09.2019).

Score

Score 2:

- er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU (score 1 of 2);
- op planten die in ruste verkeren kunnen overwinterende larven aanwezig zijn (score 2).

P1 (associatie met pathway): 1 (pathway 2) [1-5]

Biologie

Zie pathway 1

Wet- en regelgeving

Er zijn bijzondere voorschriften voor vruchten van *Vaccinium* met betrekking tot de mot *Grapholita packardii* maar niet met betrekking tot *C. parallela* (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 63).

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU (Europhyt, EPPO Global Database, 10.09.2019).

Score

Score 1:

- er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU (score 1 of 2);
- de kans op associatie met vruchten lijkt klein: larven worden waarschijnlijk verwijderd tijdens het oogsten van de vruchten en zijn detecteerbaar tijdens inspecties; ei-afzet op vruchten is zeldzaam (score 1).

P2 (transfer): 5 (pathway 1) [1-5]

De pathway is planten bestemd voor opplant (score 5).

P2 (transfer): 3 (pathway 2) [1-5]

De pathway is fruit en het organisme kan zich waarschijnlijk buiten vestigen (score 3).

P3 (kans op vestiging na transfer): 4 [1-5]

Het organisme kan zich waarschijnlijk buiten vestigen; ten minste twee individuen van verschillende sekse (mating type) zijn nodig voor het initiëren van een populatie.

P4 (kans overleven uitroeiactie): 4 [1-4]

Waardplanten zijn aanwezig in de groene ruimte; natuurlijke verspreiding vindt vooral plaats via de motten. De kans op vroege detectie (detectie wanneer besmetting nog klein en op één plek zit) van een uitbraak is klein.

Effect op perceelsniveau: 4 [1-5]

In New Jersey wordt *C. parallela* als belangrijkste plaagorganisme in cranberry beschouwd (EPPO mini-datasheet). De larven eten zowel van de bladeren als van de vruchten (Stuart & Polavarapu, 1998).

Mate van verspreiding: 3 [1-4]

De verwachting is dat *C. parallela* zich op den duur zal verspreiden in de gebieden waar cranberry voorkomt (score 3: 26 – 75% van de percelen/gebieden met cranberries krijgt jaarlijks te maken met het organisme).

Productiewaarde-teelt: 1 [1-6]

De productie van cranberry in Nederland is beperkt in omvang en vindt alleen op relatief grote schaal plaats op Terschelling (Jukema et al., 2006).

Impact op groene ruimte: 2 [1-5]

Cranberries komen alleen op relatief grote schaal in bepaalde gebieden. De soort komt van oorsprong uit Noord-Amerika en is hier zeldzaam (Floron, 2019). Vanwege het beperkt voorkomen van de soort een score 2.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

Productieplaatsvrijheid is lastig te garanderen bij vliegende insecten.

Productiewaarde-export: 1 [1-6]

Zie productiewaarde-teelt

4. Referenties

- EFSA_Panel_on_Plant_Health, Bragard C, Dehnen-Schmutz K, Di Serio F, Gonthier P, Jacques M-A, Jaques Miret JA, Fejer Justesen A, MacLeod A, Magnusson CS, Navas-Cortes JA, Parnell S, Potting R, Reignault PL, Thulke H-H, Van der Werf W, Vicent Civera A, Yuen J, Zappalà L, Grégoire J-C, Kertész V & Milonas P, 2019. Pest categorisation of non-EU *Choristoneura* spp. *EFSA Journal*, 17, e05671. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.5671>
- Fagua G, Condamine FL, Dombroskie JJ, Byun BK, De Prins J, Simonsen TJ, Baez M, Brunet BM & Sperling FA, 2019. Genus delimitation, biogeography and diversification of *Choristoneura* Lederer (Lepidoptera: Tortricidae) based on molecular evidence. *Systematic Entomology*, 44, 19-38.
- Floron, 2019. NDFV Verspreidingsatlas [webpagina]. Beschikbaar online: <https://www.verspreidingsatlas.nl/> [Geraadpleegd: 11.09.2019].
- Jukema N, Netjes A, Prins H & Zimmerman K, 2006. Marktonderzoek biologische cranberry's. Beschikbaar online: <https://edepot.wur.nl/41777>
- Stuart RJ & Polavarapu S, 1998. Oviposition preferences of the polyphagous moth *Choristoneura parallela* (Lepidoptera: Tortricidae): effects of plant species, leaf size, and experimental design. *Environmental Entomology*, 27, 102-109.

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.